

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN VIỆT HUY

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
CỦA GIÁO VIÊN TIỂU HỌC THEO HƯỚNG
ĐIỀU CHỈNH NỘI DUNG DẠY HỌC CÁC MÔN HỌC**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số: 60.14.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TSKH NGUYỄN KẾ HÀO

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự động viên, khích lệ, giúp đỡ và tạo điều kiện của các ngành, các cấp, của các thầy cô giáo, anh chị em bạn bè đồng nghiệp và gia đình.

Với tình cảm chân thành nhất, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo hướng dẫn: Phó Giáo sư - Tiến sĩ Khoa học Nguyễn Kế Hào đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy, cô giáo trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã truyền thụ cho tôi những kiến thức bổ ích để tôi có cơ sở lý luận nghiên cứu đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn Huyện ủy, UBND huyện, Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Thuận Thành.

Xin chân thành cảm ơn các trường tiểu học trong huyện, các cán bộ giáo dục, các nhà quản lý giáo dục, các thầy cô giáo đang giảng dạy trong các trường tiểu học ở huyện Thuận Thành đã giúp đỡ tôi rất nhiều trong quá trình nghiên cứu.

Mặc dù đã hết sức cố gắng trong quá trình thực hiện đề tài, song chắc chắn luận văn không thể tránh khỏi thiếu sót. Tôi rất mong được sự chỉ dẫn, góp ý của quý thầy cô trong hội đồng bảo vệ cùng các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Bắc Ninh, tháng 5 năm 2012

Tác giả

Nguyễn Viết Huy

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	4
5. Nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	4
6. Phương pháp nghiên cứu	4
7. Điểm mới của đề tài	5
8. Cấu trúc luận văn	5
Chương 1: Cơ sở lý luận về quản lý dạy học	6
<i>1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề</i>	6
<i>1.2. Một số khái niệm cơ bản</i>	8
1.2.1. Hoạt động dạy học	8
1.2.2. Quản lý hoạt động dạy học	10
1.2.3. Điều chỉnh nội dung dạy học các môn học	10
<i>1.3. Giáo dục tiểu học</i>	10
1.3.1. Cấp tiểu học trong hệ thống giáo dục quốc dân	10
1.3.2. Mục tiêu của giáo dục tiểu học	12
1.3.3. Nội dung giáo dục tiểu học	13
1.3.4. Đặc điểm, bản chất của hoạt động dạy học ở trường tiểu học	14
1.3.5. Đặc điểm, yêu cầu đối với công tác quản lý HĐDH ở trường tiểu học	16
1.3.6. Nội dung, phương pháp quản lý HĐDH tiểu học	18
1.3.7. Về chủ trương điều chỉnh nội dung dạy học các môn học	19
Kết luận chương 1	20
Chương 2: Thực trạng dạy học và quản lý hoạt động dạy học ở các trường tiểu học huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh	22
<i>2.1. Khái quát về tình hình KT-XH và GD của huyện Thuận Thành</i>	22
2.1.1. Những đặc điểm về kinh tế - xã hội	22

2.1.2. Khái quát tình hình giáo dục trên địa bàn huyện	23
2.2. Thực trạng về giáo dục TH huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh	24
2.2.1. Thực trạng về số lượng, chất lượng học sinh	24
2.2.2. Thực trạng về đội ngũ giáo viên tiểu học	31
2.2.3. Thực trạng về đội ngũ CBQL trường tiểu học	31
2.2.4. Thực trạng về xây dựng trường chuẩn quốc gia và các điều kiện, phương tiện dạy học	32
2.3. Thực trạng về các biện pháp QLHDDH ở các trường TH huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh	34
2.2.1. Thực trạng về HDDH của đội ngũ GV các trường tiểu học Thuận Thành	34
2.2.2. Thực trạng về công tác QL HDDH ở các trường tiểu học	36
2.2.3. Nguyên nhân ảnh hưởng đến chất lượng QL HDDH ở trường tiểu học	40
2.4. Đánh giá chung về thực trạng	41
2.4.1. Đánh giá chung về tình hình GD tiểu học huyện Thuận Thành	41
2.4.2. Đánh giá về thực trạng công tác QLHDDH ở các trường TH	43
Kết luận chương 2	46
Chương 3: Một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học ở các trường tiểu học huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh	48
3.1. Những nguyên tắc đề xuất biện pháp	48
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu	48
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	49
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính lợi ích	50
3.2. Một số biện pháp QL của hiệu trưởng về HDDH của GV theo hướng điều chỉnh nội dung dạy học các môn học ở các trường TH	50
3.2.1. Kế hoạch hoá công tác quản lý HDDH	50
3.2.2. Bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm cho giáo viên	53
3.2.3. Chỉ đạo đổi mới PPDH và ứng dụng CNTT vào dạy học ở các trường tiểu học	58

3.2.4. Bổ sung các điều kiện và sử dụng hợp lý CSVC, thiết bị dạy học	64
3.2.5. Đổi mới công tác thanh tra, kiểm tra và đánh giá kết quả dạy học	68
3.3. Khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất	73
3.3.1. Phương pháp khảo nghiệm	73
3.3.2. Kết quả khảo nghiệm	74
Kết luận chương 3	75
Kết luận và kiến nghị	76
1. Kết luận	76
2. Kiến nghị	77
* DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
* PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

CBQL	Cán bộ quản lý
CSVC, TBDH	Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học
GD	Giáo dục
GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
TH	Tiểu học
PGD&ĐT	Phòng Giáo dục và Đào tạo
BGD&ĐT	Bộ Giáo dục và Đào tạo
PCGD	Phổ cập giáo dục
QL	Quản lý
QLGD	Quản lý giáo dục
QLDH	Quản lý dạy học
QTDH	Quá trình dạy học
HDDH	Hoạt động dạy học
HĐGD	Hoạt động giáo dục
HĐND	Hội đồng nhân dân
KT-XH	Kinh tế-xã hội
NXB	Nhà xuất bản
UBND	Ủy ban nhân dân
XHCN	Xã hội Chủ nghĩa
CNTT	Công nghệ thông tin
CNH-HĐH	Công nghiệp hoá-Hiện đại hoá

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Số lớp và số HSTH huyện Thuận Thành	23
Bảng 2.2. Chất lượng HSTH huyện Thuận Thành năm học 2010-2011	25
Bảng 2.3. Tổng hợp xếp loại GD các môn học.	26
Bảng 2.4. Thống kê số lượng HS giỏi lớp 5	27
Bảng 2.5. Thống kê danh hiệu thi đua HS năm học 2010- 2011	27
Bảng 2.6. Thống kê danh hiệu thi đua và đánh giá xếp loại trường học, năm học 2010-2011	28
Bảng 2.7. Thống kê đội ngũ GV trực tiếp giảng dạy ở 24 trường TH huyện Thuận Thành, năm học 2010-2011	29
Bảng 2.8. Thống kê kết quả xếp loại chuyên môn của GV qua thanh tra, kiểm tra năm học 2010 - 2011	30
Bảng 2.9. Thống kê CBQL tiểu học huyện Thuận Thành năm học 2010-2011	31
Bảng 2.10. Thống kê thiết bị, phương tiện DH trong 3 năm từ năm (2008-2011)	32
Bảng 2.11. Thực trạng HĐDH của đội ngũ GV các trường TH Thuận Thành	33
Bảng 2.12. Nguyên nhân làm ảnh hưởng đến hoạt động DH của GV trường TH.	34
Bảng 2.13. Kết quả nhận thức của CBQL về nội dung quản lý HĐDH ở trường TH.	35
Bảng 2.14. Những khó khăn trong QL HĐDH đối với CBQL trường tiểu học	36
Bảng 2.15. Kết quả thực hiện chức năng của tổ chuyên môn	38
Bảng 2.16. Những nguyên nhân làm ảnh hưởng đến chất lượng QL HĐDH ở trường TH	39
Bảng 3.2. Tổng hợp kết quả thăm dò tính cần thiết và khả thi của các biện pháp QL HĐDH ở các trường TH huyện Thuận Thành	74

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Mối quan hệ giữa các thành tố của hoạt động dạy học	9
Hình 1.2: Hệ thống GD quốc dân Việt Nam	11
Hình 1.3: Bản chất của quá trình DH	16
Hình 3.1. Các hình thức bồi dưỡng giáo viên	56

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thế kỷ XXI, thế kỷ của khoa học và công nghệ, trí tuệ, thế kỷ của sự bùng nổ thông tin và xu thế toàn cầu hoá vv...Đất nước ta đang tiến lên con đường CNH-HĐH, với những ý tưởng cao đẹp là “Dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng và văn minh” như Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng đã đề ra .

Điều đó đặt ra những yêu cầu to lớn, cấp bách về nguồn lực, đặc biệt là chất lượng nguồn lực con người. Đó là chất lượng toàn diện con người Việt Nam về: Phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị, năng lực trí tuệ, thể lực và kỹ năng nghề nghiệp của con người Việt Nam. Nền kinh tế tri thức của Việt Nam có đạt được hiệu quả hay không, tương lai đất nước, tiền đồ của dân tộc ta có được phồn vinh, thịnh vượng hay không, có sánh vai được với các nước tiên tiến trên thế giới hay không là tùy thuộc phần lớn vào chất lượng đào tạo thế hệ trẻ Việt Nam ngày nay khi họ còn ngồi trên ghế nhà trường.

Đã từ lâu, Đảng và Nhà nước ta coi “*Giáo dục là quốc sách hàng đầu, đầu tư cho giáo dục - đào tạo là đầu tư cho phát triển*” vì vậy mà trong hoàn cảnh còn nhiều khó khăn cũng vẫn dành cho giáo dục sự quan tâm đầu tư lớn trong khả năng có thể [18-tr2]. Nghị quyết TW2 khoá VIII của Đảng, văn kiện đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã khẳng định:”phát triển giáo dục- đào tạo là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy sự nghiệp CNH-HĐH đất nước, là điều kiện để phát triển con người, yếu tố cơ bản để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững.”

Đứng trước nhiệm vụ cao cả và nặng nề như vậy, ngành GD & ĐT cần tập trung sức lực, trí lực, tài lực nhằm tìm ra biện pháp nâng cao chất lượng dạy học- giáo dục trang bị kiến thức khoa học cần thiết và năng lực sáng tạo cho học sinh. Vì vậy hơn bao giờ hết người làm công tác quản lý giáo dục trong giai đoạn hiện nay, một mặt phải thường xuyên nâng cao chất lượng, quản lý toàn diện, mặt khác phải chú trọng đặc biệt đến công tác QL HĐDH theo hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học các môn học ở trường tiểu học, phải không ngừng học tập, đúc rút kinh nghiệm,

đổi mới cải tiến các biện pháp quản lý hoạt động dạy học, vận dụng một cách linh hoạt, sáng tạo vào điều kiện cụ thể của đơn vị mình quản lý.

Việc đổi mới giáo dục phổ thông nói chung, giáo dục tiểu học nói riêng được thực hiện theo tinh thần Nghị quyết số 40/2000/QH10, được Quốc hội khoá X kỳ họp thứ 8 thông qua ngày 9/12/2000, trong đó có quy định “Việc đổi mới chương trình GD phổ thông phải quán triệt mục tiêu, yêu cầu về nội dung, phương pháp giáo dục của các bậc học, cấp học quy định trong Luật Giáo dục” [19-tr2], Bộ trưởng BGD&ĐT đã ra Quyết định số 43/2001/QĐ-BGD&ĐT ngày 09/11/2001 về việc ban hành Chương trình TH, bắt đầu thực hiện đại trà trên phạm vi toàn quốc từ năm học 2002-2003. Chương trình TH mới nhằm đáp ứng yêu cầu DH theo hướng phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của HS, phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học. Bồi dưỡng PPDH, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho HS.

Tiểu học là cấp học nền móng của giáo dục phổ thông, cấp học đậm tính nhân văn, dân chủ, tính phổ cập phát triển và hiện đại. Ở cấp học này những gì trẻ em học được, có được cho cá nhân mình sẽ là vốn quý, là hành trang theo học suốt đời. Một cấp học chưa nhiều kiến thức nhưng lại khó thành công vì nó đậm đặc tính sư phạm. [17]

Những thay đổi quan trọng về nội dung và PPDH, phương thức tổ chức nhằm đạt tới mục tiêu của chương trình, đây là vấn đề then chốt của GDTH, vì vậy việc QL HĐDH cần được tổ chức chặt chẽ, khoa học ở các trường TH; riêng ở tiểu học, do khâu chuẩn bị chưa đúng quy trình khoa học, cách làm khoa học nên khi triển khai được 2 năm, Trung ương Đảng đã phải chỉ đạo: “Kiên quyết giảm hợp lý nội dung chương trình cho phù hợp tâm sinh lý học sinh cấp tiểu học và trung học cơ sở” (Nghị quyết 9 BCH TƯ khoá IX, năm 2004) [19-tr2].